

Onderzoeksonderwerpen RKC tbv bespreking met de AV op 17 december 2019

Inleiding

Sinds 30 oktober 2018 heeft de Rekenkamercommissie van Waterschap Zuiderzeeland (RKC) een nieuwe werkwijze, die ook gevolgen heeft voor de wijze om te komen tot een onderwerpselectie. In deze notitie wordt daarom eerst kort stilgestaan bij de taak en doelstelling van de RKC 'nieuwe werkwijze' en de wijze om via onderzoeksuggesties te komen tot een werkplan. Daarna wordt een overzicht gegeven van alle binnengekomen onderzoeksuggesties met een voorstel voor de te kiezen onderwerpen 2020.

Doel bespreking 17 december 2019

De RKC wil in gesprek met de AV over de te kiezen onderwerpen voor 2020 en om de onderzoeksvragen aan te scherpen.

Taak en doelstelling RKC

De taak van de RKC is het (laten) uitvoeren van onafhankelijk en deskundig onderzoek en op basis van de conclusies en bevindingen van dit onderzoek aanbevelingen te geven aan de AV. Het doel van de onderzoeken van de RKC is het versterken van het lerend vermogen van Waterschap Zuiderzeeland, waardoor de AV beter haar kaderstellende en controlerende rol kan vervullen. De onderzoeken dienen inzicht te bieden in de prestaties van Waterschap Zuiderzeeland en waar nodig worden aanbevelingen voor de toekomst geformuleerd. De onderzoeken zijn gericht op het door het waterschapsbestuur gevoerde bestuur.

Onderzoeksuggesties en werkplan

De RKC neemt het voortouw bij het opstellen van een jaarlijks werkplan. De AV is onlangs door de RKC uitgenodigd input te leveren voor het werkplan. De RKC stelt op basis van hun onderzoekservaring vervolgens een concept werkplan op. In het werkplan wordt per onderwerp zo scherp mogelijk in beeld gebracht wat de onderzoeksvraag is en welk resultaat verwacht wordt. De onderzoeksplanning wordt in een meerjarig perspectief geplaatst.

Het concept werkplan wordt in de AV besproken. Vervolgens stelt de RKC, rekening houdend met de wensen van de AV en de onderzoekstechnische (on)mogelijkheden, het werkplan vast en stuurt dit ter kennisgeving naar de AV. Op basis van het werkplan stelt de RKC voor het desbetreffende onderwerp een onderzoeksopzet op. De secretaris-directeur wordt gevraagd te reageren op de onderzoeksopzet met het oog op de onderzoek aanpak en de belasting van het onderzoek voor de organisatie (tijdsinzet en tijdsspanne). De definitieve onderzoeksopzet wordt ter kennisgeving toegezonden aan de AV.

Onderzoeksuggesties

De AV heeft gebruik gemaakt van de gelegenheid om input te leveren voor het nieuwe werkplan van de RKC. Sommige in het verleden aangedragen onderzoeksonderwerpen zijn als inspiratiebron gebruikt, of in een nieuw jasje gestoken. Vanuit de AV, en ook vanuit de RKC, zijn onderzoeksuggesties naar voren gekomen die leiden tot het volgende overzicht:

1. KRW-ambitie en -inspanningen
2. Zicht op waterkwaliteit
3. Publieksparticipatie: wat zijn de doelstellingen, wat doen we al, hoe monitoren we dat?
4. Evaluatie Masterplan Duurzame Energie (in relatie tot de RES)

Daarnaast zijn er nog enkele onderwerpen uit het werkplan 2018 waar de RKC om verschillende redenen nog niet mee aan de slag is gegaan. Dit betreft:

- DAW: doelbereik en benchmark met andere waterschappen
- Krijgt de ingezetene waar voor zijn geld?
- Effecten van inspanningen op gebied van waterbewustzijn.

Onderwerpselectie: wat pakken we op

De RKC heeft de onderzoeksuggesties besproken in het licht van de taken en doelstellingen van de RKC, de onderzoekbaarheid en of zij niet al door de organisatie zijn of worden opgepakt. Op basis daarvan stelt de RKC voor om publieksparticipatie en waterkwaliteit als leidende onderzoeksthema's te kiezen:

Waterkwaliteit (nrs 1 en 2)

Het thema waterkwaliteit komt in twee (nrs 1 en 2) van de aangedragen suggesties terug. Ook DAW staat sterk in het teken van bijdragen aan de waterkwaliteit. De AV is o.a. vanwege de KRW, DAW, Impuls Zicht op Waterkwaliteit op diverse momenten en manieren betrokken en geïnformeerd over programma's die verbetering van de waterkwaliteit tot doel hebben. Toch lijkt het lastig om een goed beeld te krijgen over hoe het er voor staat. De vragen zijn samen te vatten in drie hoofdpunten:

- Wat is er bekend van de actuele waterkwaliteit en welke (methodologische en wetenschappelijke) onzekerheden maken daar onderdeel van uit?
- Hoe wordt de actuele waterkwaliteit beoordeeld in het licht van de wettelijke kaders en de door het waterschap geformuleerde doelen en ambities
- Welke maatregelen (al dat niet via programma's) heeft het waterschap getroffen om de waterkwaliteit te verbeteren en welke maatregelen worden voorzien

De RKC wil op basis van deze drie vragen begin 2020 starten met een vooronderzoek, waaruit moet blijken over welke van deze vragen inmiddels voldoende inzicht bestaat, waar de gaten zitten en wat dus onderzocht zou kunnen worden door de RKC. Daarbij wordt in elk geval gebruik gemaakt van de KRW documentatie, DAW, de nota Impuls Zicht op Waterkwaliteit. Voorover beschikbaar zal ook de evaluatie DAW worden benut. Op basis van de uitkomsten van het vooronderzoek wordt in overleg met de AV bekeken welke vragen verdieping nodig hebben.

Publieksparticipatie (nr. 3)

De meeste burgers kennen de waterschappen niet. Deze onbekendheid, dat aan de oudste bestuurslaag van Nederland kleef, is hardnekkig. Vaak wordt afgevraagd wat de waterschappen precies doen. Het waterschap streeft er naar het publiek meer bij de beleidsvorming en -uitvoering te betrekken. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt naar overheidsparticipatie (deelnemen van waterschap aan initiatieven geïnitieerd en geleid door burgers of bedrijven) en publieksparticipatie (deelnemen van publiek aan activiteiten geïnitieerd en bestuurd door het waterschap). De centrale vraagstelling voor het onderzoek is:

Op welke wijze wordt invulling gegeven aan publieksparticipatie, in hoeverre draagt dit bij aan het realiseren van het beleid mbt publieksparticipatie van het waterschap?

Deelvragen kunnen zijn:

- Wat is het beleid van het waterschap en welk instrumentarium wordt daarvoor ingezet. Het betreft doelstellingen, beleidsplannen en instrumentarium die zijn vastgesteld (of eventueel verregaand in voorbereiding zijn) dan wel die concreet worden toegepast.
- Werkwijze en aanpak van het waterschap: hoe werkt het in praktijk wel/niet de afgelopen jaren; waar lopen medewerkers van het waterschap daarbij tegen aan; waar zien inwoners en medewerkers van het waterschap mogelijkheden.
- Percepties en verwachtingen: hoe kijken partijen tegen elkaar aan en ligt dat in lijn met de visie/doelstelling van het waterschap zoals in beleidsstukken beschreven.
- Hebben andere waterschappen ervaringen opgedaan die relevant kunnen zijn voor Zuiderzeeland

De eerder gestelde vragen "Krijgt de ingezetene waar voor zijn geld?" en "Effecten van inspanningen op gebied van waterbewustzijn" worden in dit onderzoek meegenomen.

De RKC wil begin 2020 starten met dit onderzoek.

Onderwerpselectie: wat doen we niet

Voor de evaluatie van het Masterplan Duurzame Energie (nr. 4) is het volgende voorgesteld: *"Nu in 2020 keuzes gemaakt moeten worden in de Regionale Energie Strategie (RES) Flevoland, komen er vragen op of het Waterschap Zuiderzeeland de lat niet wat hoger moet leggen ten opzichte van het (op 27 september 2016 door de AV) vastgestelde Masterplan Duurzame Energie. Om dat te beoordelen zou het goed zijn om te weten of uitgevoerde projecten voldoen aan de daarvoor gestelde eisen en hoe ze verder functioneren. De RKC kan dit onderzoeken en conclusies trekken uit de evaluatie van deze projecten. Hierna kan het Algemeen Bestuur op een onderbouwde wijze besluiten over verdere stappen in de RES Flevoland."*

Reflectie RKC: Hoewel het een goed en concreet onderzoekbaar onderwerp is, is de RKC van mening dat het volgen van de voortgang en evaluatie van het Masterplan door de organisatie kan worden opgepakt en daarmee onderdeel van de afweging voor de invulling van de RES zou moeten zijn. De RKC stelt dan ook voor dit onderwerp niet als RKC onderzoek aan te merken.

BIJLAGE: Overzicht met mogelijke onderzoeksonderwerpen RKC in 2020